

PORADENSTVÍ OD NAROZENÍ
AŽ PO UKONČENÍ
ŠKOLNÍ DOCHÁZKY

OBDOBÍ PRENATÁLNÍ A NEONATÁLNÍ

- S touto životní etapou se v poradnách, nebo speciálněpedagogických centrech setkáváme pouze zprostředkovaně – pomocí anamnézy.
- V diagnostických úvahách je třeba zvážit všechny významné faktory ovlivňující průběh těhotenství (včetně vzájemného ovlivnění matka-plod).

- Důležitý je nejen fyzický, ale i psychický stav matky v těhotenství
- Z anamnézy poznáváme rovněž průběh neonatálního období, které lze hodnotit dle příslušných vývojových škál:
škála chování novorozence,
hodnocení nedonošeného dítěte,
atpod.

DĚTI V KOJENECKÉM VĚKU

- Rovněž o průběhu tohoto vývojového období získáváme informace převážně od rodičů.
- U dětí s odchylkami ve vývoji v tak časném věku probíráme s rodiči kromě anamnézy také otázky přijetí dítěte – jak se vyrovnávali se složitou situací, jaké kroky podnikli a jaká opatření učinili (odborná vyšetření, rehabilitační postupy, aj.), co se jim osvědčilo a jaké mají zkušenosti.

KOJENCI – děti od narození do 1 roku věku

3 měsíce

6 měsíců

9 měsíců

V průběhu prvního roku života dělá dítě velký vývojový pokrok:

- rozvíjí se řeč od prvního broukání až k prvním slovům
- koncem kojeneckého období zvládne první krůčky (čímž významně rozšíří své teritorium)
- naučí se počátečním dovednostem ruky
- vytváří si vztah k nejbližším lidem (první projevy separační úzkosti)

Vývoj v prvním roce života dítěte rodiče obvykle pečlivě sledují a proto jestliže mají pocit, že vývoj jejich dítěte je odlišný (v motorických projevech, nebo chování), přichází zpravidla již koncem kojeneckého období za dětským lékařem.

Odlišnost od „normy“ v kojeneckém věku může být podmíněna nejrůznějšími vlivy:

- motorické poruchy ve smyslu dětských mozkových obrn,
- či odlišnostmi způsobenými nedostatky ve sluchovém, nebo zrakovém vnímání.

VĚK BATOLETĚ

- S dětmi v batolecím věku se setkáváme ve speciálněpedag. centrech i poradnách, základ vyšetření spočívá v pohovoru s rodiči (probereme schopnosti, dovednosti a projevy chování dítěte v nejrůznějších situacích)
- Ke zpřesnění diagnostiky lze využít příslušné vývojové škály (Gessel, Bayleová), pozorování a hru.

BATOLATA – děti ve věku od 1 do 3 let

1 rok

2 roky

3 roky

VÝVOJOVÁ DIAGNOSTIKA RANNÉHO VĚKU

- Má specifické rysy, spočívající v tendenci zjišťovat obvyklé, běžné, každodenní formy chování v situacích, které jsou dětem známé nezjišťují se maximální výkony
- Vyšetřující podněcuje děti většinou k určitým formám hry a stimuluje i jejich věkově typické chování

Testy pro malé děti mají převážně behaviorální charakter – z vnějšího chování usuzujeme na vnitřní pochody:

- testy obecné – zjišťují úroveň celého komplexu chování,
- testy speciální – zjišťují jen určité stránky celkového chování.

Řeč jako prostředku ke zjištění celkové úrovně vývoje dítěte lze použít jen v omezené míře.

Vývojové testy musí umožnit vyšetření v krátkém čase – doba vyšetření nesmí překročit jednu hodinu

Optimální doba vyšetření:

- půlroční kojeneček – 20-40 min
- roční dítě – 40-90 minut
- dvouleté dítě – maximálně 2 hodiny
- tříleté dítě – maximálně 2,5 hodiny

CELKOVÉ OPOŽDĚNÍ VÝVOJE

- o Vývoj dítěte se opožd'uje rovnoměrně ve všech složkách (nejčastěji mentální retardace)

Zde je zapotřebí zejména:

- pozorně sledovat vývojový trend (opakovat vyšetření po 3 měs, po půl roce)
- probrat s rodiči různé formy stimulace dítěte v jednotlivých oblastech

- předat dítě do péče speciálněpedag. centra – individuální plán Portage a jiné.

Uvedený problém se týká nejčastěji osvojených dětí, dětí v pěstounské péči, dětí svěřených do ústavní výchovy, dětí ze slabých sociokulturních podmínek.

- Vývoj dítěte se opožďuje nerovnoměrně – významně výrazně nejčastěji zejména v jedné ze složek.

OPOŽDĚNÝ VÝVOJ ŘEČI, MOTORIKY, ČI SOCIALIZACE

- Vývoji se vymyká pouze některá z výše uvedených složek – uvažujeme o pervazivních vývojových poruchách.

Individuální rozdíly mezi dětmi mohou být velmi výrazné – opožděný, či odlišný vývoj může v budoucnu doznat změn a dítě se může vrstevníkům vyrovnat.

NEJČASTĚJI DIAGNOSTIKOVANÉ VÝCHOVNÉ OBTÍŽE:

- problémy okolo jídla
- spaní a usínání
- udržování tělesné čistoty (enuréza, enkopréza)
- zvládání období vzdoru

Průběh návštěvy v poradně má nejčastěji podobu konzultace, při které s rodiči probíráme situace, které s dítětem zažívají a následně se snažíme hledat možné přístupy k dítěti, které mohou rodiče zvolit.

PŘEDŠKOLNÍ OBDOBÍ

- V tomto věku je dítě zpravidla poprvé zařazeno do výchovy ve školské instituci – MŠ.
- Poslední rok před nástupem ŠD je pobyt v MŠ považován za natolik důležitý, že zákon ukládá obcím povinnost zajistit pro dítě v MŠ místo.
- Významný je především rozvoj dovedností a schopností, které bude dítě potřebovat pro zvládnutí školy.

Práce s dětmi předškolního věku má své specifické rysy:

- dítě se dokáže soustředit a pracovat kratší dobu,
- snáze se unaví,
- je zapotřebí používat odpovídající slovní výrazy.

ŠKOLNÍ OBDOBÍ

mladší školní věk

starší školní věk

Předškolní období i školní období řeší na úrovni odpovídající věku dítěte ještě některé další shodné dg. kategorie:

ODLIŠNOSTI VE VÝVOJI PSYCHICKÉM

pervazivní vývojové poruchy

- DĚTSKÝ AUTISMUS
- ATYPICKÝ AUTISMUS
- RETTŮV SYNDROM
- ASPERGERŮV SYNDROM
- SCHIZOIDNÍ PORUCHA V DĚTSTVÍ

ÚZKOSTNÉ PORUCHY V DĚTSTVÍ

strach (konkrétní) **x** **úzkost** (nemá určitý podnět)

- Separáční úzkostná porucha v dětství
- Fobická úzkostná porucha v dětství
(školní fobie)
- Sociální úzkostná porucha v dětství

Pro vyšetření je velmi důležitý pohovor s rodiči, ve kterém se spolu s nimi snažíme přesně postihnout a popsat situace, které v dítěti vyvolávají nepříjemné prožívání.

Zjišťujeme jak se problém projevuje doma, jak u prarodičů, jak ve škole a mezi kamarády. Je-li možnost, využijeme informace jiných osob.

PSDG: rozhovor s dítětem, pozorování, projektivní metody: tématická kresba, ROR, Scénotest

ADOLESCENCE

profesní orientace, sebepojetí,
sebehodnocení, identita, sexualita,
sourozenecké vztahy, rodinné vztahy,
poruchy příjmu potravy aj...

OTÁZKY K NASTUDOVÁNÍ:

Vývoj řeči a poruchy řeči.

- **Narušení článkování řeči** – dyslalie, dysartrie
- **Narušení fluence řeči** – koktavost, breptavost
- **Poruchy vývoje řeči** – opožděný vývoj řeči, vývojová dysfázie, mutismus
- **Další poruchy řeči** – afázie, symptomatické poruchy řeči...

DĚKUJI VÁM ZA POZORNOST

A PŘEJI

HEZKÝ DEN

